

Stela Balan – în fruntea Departamentului didactico-metodic

specialități la toți anii de studii. Un volum enorm! La care se adaugă și minuțiozitatea cu care se chibzuește fiecare punct din atâtea planuri didactice – de fundamentarea acestora depinde ascensiunea studentului de la o temă teoretică și un exercițiu practic la următoarele, ca să devină în final un inginer excelent.

Planurile didactice suferă multiple schimbări legate de prevederile Procesului Bologna, spune dna Stela Balan. Deci volumul muncii noastre presupune și mari responsabilități. Astăzi în pregătirea tinerilor ingineri se pune accentul pe competențe și deprinderi practice, nu doar pe cunoștințe teoretice. Or regândirea planurilor didactice în acest sens se orientează în special pe aspectul practic – o nouă filozofie a pregătirii tinerilor ingineri în noile condiții ale globalizării.

Pe lângă cunoștințe și competențe, finalitatea pregătirii tinerilor ingineri include și o a treia componentă foarte importantă – atitudinea. Aceasta presupune implicarea pleneră a studentului în propria pregătire. Este vorba de interesul, voința, plăcerea acestuia față de

studii, față de propria formare – o cerință care se încetățenește tot mai mult la nivel european.

UTM a pătruns adânc în aspectul educativ al pregătirii profesionale, or a educa, se știe, este un lucru fin, de măiestrie pedagogică, subliniază dna Stela Balan. În acest sens este sugestiv și parcursul său personal în profesie: prodecan, șef de catedră la FIU, iar acum șef al DDM, care de asemenea implică latura educativă a procesului didactic.

Departamentul didactico-metodic al UTM este de-o seamă cu Universitatea, numindu-se inițial Secția studii. Pe parcursul unei jumătăți de secol în fruntea acestuia s-au perindat mai multe personalități remarcabile: Vitalie Efanov, Ion Cobușeanu, Don Mazin, Anatolie Lisnic, Vasile Parasca, Vasile Ursu. Și iată că pentru prima dată în acest post-cheie pe plan educativ vine o merituosă doamnă – Stela Balan, care pune un accent feminin important în opera pedagogică pe care o urmează, afirmând în acest sens: „Pedagogia e suflet și numai cu dragoste poți atinge anumite rezultate în profesie”.

Dacă scopul fundamental al UTM rezidă în pregătirea mereu mai bună a tinerilor ingineri, atunci rolul primordial în această misiune îi revine subdiviziunii care elaborează și monitorizează actele normative ce vizează procesul de instruire și educație – Departamentului didactico-metodic (DDM), în fruntea căruia recent a fost desemnată conf. univ., dr. Stela Balan – prima doamnă promovată în fruntea acestei importante structuri a UTM de la înființarea acesteia în anul 1964.

Prerogativele DDM se extind atât asupra ciclului I Licență, cât și a ciclului II Masterat. Cum ar fi, de exemplu, expertizarea planurilor de studii pentru toate cele peste 60 de

20 martie 2015 – prima zi a primăverii astronomice

Eclipsa de Soare transmisă online prin Telescopul UTM

Ziua de 20 martie 2015 a dublat debutul primăverii din acest an, fiind considerată prima zi a primăverii astronomice, datorită **echinocțiului** (când ziua este egală cu noaptea), care a coincis cu două fenomene rare – **eclipsa inelară de Soare** (când Luna se află la distanța maximă de Pământ, devenind prea mică pentru a acoperi Soarele, efectul fiind unul inelar) și **super-Luna** (când Luna ajunge la cea mai mică distanță de Terra, părând mai mare ca în alte nopți).

Milioane de oameni au stat în acea zi cu ochii ațintiți spre cer, în așteptarea spectacolului celest de excepție. În intervalul dintre orele 10.55-13.11, Luna acoperise parțial Soarele, părând că a mușcat din el, după care, l-a „înghițit” total, eclipsa parțială devenind totală, iar în jurul satelitului nostru natural conturându-se un cerc de foc. Deși în RM eclipsa a putut fi observată parțial, cu intermitențe, întrucât cerul a fost „eclipsat” de nori, doritorii au putut vizualiza fenomenul în regim online de pe site-ul <http://observator.utm.md>, transmisiunea fiind efectuată prin Telescopul Celestron C14 Edge HD cu montura CGE-PRO, instalat în incinta Observatorului Astronomic la latitudinea 47°3'38" din Parcul Muzeu al Tehnicii în aer liber și conectat la Centrul Național de Tehnologii Spațiale al UTM. Anterior Ministerul Educației a recomandat instituțiilor preuniversitare urmărirea online a eclipsei transmise prin Telescopul UTM, iar profesorii de fizică/astrofizică – să pregătească comentarii asupra acestui fenomen.

În cadrul acțiunilor de pregătire către acest fenomen, la UTM au fost proiectate și confecționate cu mijloace proprii (3D-Printer) adaptoare pentru conexiunea la obiectivul Telescopului a camerelor de luat vederi, montate și ajustate camerele de luat vederi, elaborat un soft pentru captarea online a imaginilor de la trei camere, prelucrarea preliminară a imaginilor și formarea unui flux comun de date, care urma a fi transmis online. S-au perfectat trei tipuri de filtre optice (*H-alpha, prismă Herschel, baader astrosolar*) pentru a efectua observări în trei spectre diferite și a identifica anumite fenomene fizice.

Pentru a face față solicitărilor unui număr mare de utilizatori așteptat în acea zi, colaboratorii Centrului Tehnologii Spațiale al UTM cu suportul tehnic al echipei de specialiști ai Companiei „Moldtelecom” au efectuat pregătirile necesare pentru a urmări acest fenomen și a transmite imagini în direct pe site-ul <http://observator.utm.md> – au instalat echipamentul de comunicație și canale full-duplex dedicate, care asigurau conexiunea dintre Observatorul As-

tronic și nodul de bază „Moldtelecom”, făcând posibilă transmisiunea de imagini de 1 GB/sec.

Unul din obiectivele urmărite de cercetătorii Centrului de Tehnologii Spațiale pe durata de acoperire parțială a discului solar a fost efectul asupra propagării undelor electromagnetice terestre în procesul de comunicare cu sateliții. La stația terestră telemetrică au fost efectuate proceduri de comunicare cu sateliții Meteo (NOA), înregistrări ale nivelului zgomotului/perturbațiilor și analiza calității imaginilor captate de la sateliți. Măsurările efectuate în timpul eclipsei au oferit o apreciere reală performanțelor Stației Telemetrice. Astfel, s-a apreciat că nivelul interferențelor radio și de poluare a benzilor poate fi redus. Eclipsa avea să ofere o ocazie unică și pentru măsurarea valorilor absorbției stratului de ozon. Scăderea bruscă a radiației ultraviolete produce un colaps rapid al absorbției stratului de ozon, în timp ce stratul superior își păstrează proprietățile. Comparând nivelul semnalelor recepționate înaintea eclipsei și în timpul acesteia, se poate afla cu precizie absorbția stratu-

UTM conduce clasamentul celor mai bune instituții de învățământ superior din RM

Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare (CNAA) a publicat topul celor mai bune instituții de învățământ superior din Moldova în anul 2014. În fruntea clasamentului, cu un total de 893 puncte, se află Universitatea Tehnică a Moldovei, care, în 2014, și-a celebrat a 50-a aniversare de la fondare. De altfel, și în topul elaborat anul trecut primul loc i-a revenit UTM.

Clasamentul a fost realizat în baza rezultatelor evaluării și acreditării științifice și include 19 instituții de învățământ superior. La stabilirea ratingului național al universităților s-a ținut cont de capacitatea de cercetare a instituției, publicațiile științifice, brevetele obținute, resursele umane, tehnice și financiare, dar și de impactul economic și social al proiectelor științifice.

Ion Bostan – Omul de Știință al Anului 2014

Acad. Ion Bostan, rectorul UTM, a fost nominalizat drept Omul de Știință al Anului 2014. Distincția i-a fost oferită de revista „VIP Magazin” în cadrul Galei premiilor, organizată în februarie 2015 la Chișinău.

„VIP Magazin” a oferit diplome nominale și trofee celor mai renumite personalități din diverse domenii ale vieții publice: politică, educație, business, management, societate, mass-media, cultură, sport, show-biz. Sunt oamenii

care, prin tot ceea ce fac, ne duc faima în alte țări, educă valori, au grijă de sănătatea și de spiritualitatea noastră, au menționat organizatorii Galei, făcând lumină asupra celor mai importante momente din activitatea desfășurată de către premianți pe parcursul anului 2014.

Personalitățile anului 2014 au fost alese în cadrul unui sondaj online pe site-ul revistei. Votantii au avut de ales dintre circa 600 de candidaturi propuse.

lui de ozon pentru o gamă largă de frecvențe. Această experiență este foarte utilă pentru ajustarea echipamentului de recepție/emisie și oferă posibilitatea comunicațiilor și în condiții de perturbații înalte.

Statistica vizitelor pe site-ul Observatorului Astronomic al UTM arată că evenimentul a fost vizionat de zeci de mii de utilizatori din diferite țări ale lumii: România, SUA, Germania, China, Italia, Franța, Ucraina ș.a. Concomitent, acest eveniment a fost mediatizat de toate posturile TV din RM, inclusiv TVR Moldova, care a accentuat suportul Companiei „Moldtelecom” în transmisiunea online a eclipsei. Acesta a fost primul fenomen astronomic studiat online prin intermediul Telescopului UTM de la darea acestuia în exploatare.

Ulterior, Telescopul și infrastructura aferentă vor fi utilizate pentru monitorizarea zborului Satelitului Moldovenesc, precum și în scopuri educaționale – pentru studiul fenomenelor astrale, planetelor, Soarelui, Lunii și sateliților Terrei, asigurând

posibilitatea predării online a orelor de astronomie din cadrul cursului de fizică pentru toate liceele din republică. Echipamentul și canalul de comunicare dedicat pentru transmisiunea online a eclipsei de soare pe viitor va fi utilizat pentru predarea online a lecțiilor de astronomie și de sinteză la cele mai importante obiecte concomitent pentru toate liceele din RM, ceea ce va ridica esențial nivelul de pregătire.

Eclipsa a durat în jur de 2 ore, iar apogeul fenomenului – cca 3 minute. În RM discul solar a fost acoperit în proporție de 45 la sută. Fenomenul a fost cel mai bine vizibil în partea de nord a Oceanului Atlantic și a Oceanului Arctic, pe Insulele Feroe și arhipelagul Svalbard. Iar în Europa, nordul Africii și vestul Asiei a putut fi urmărită doar o eclipsă parțială. Precedenta Eclipsă de Soare de anvergură în Europa a avut loc în anul 1998, iar următoarea se așteaptă pe 12 august 2026. Cele trei fenomene – echinocțiul de primăvară, super-Luna și eclipsa de soare vor coincide, din nou, în anii 2053 și 2072.

Senat

Executarea bugetului și activitatea administrației UTM în anul 2014

În ședința din 24 februarie 2015 Senatul UTM a audiat Raportul anual privind executarea bugetului și activitatea administrației UTM în anul 2014, prezentat de către acad. Ion Bostan, rectorul UTM. Senatul a apreciat activitatea oglindită în raport drept bună, a aprobat bugetul pentru anul 2015 și a adoptat un șir de acțiuni pentru perioada următoare.

În perioada de referință administrația UTM a asigurat buna funcționare a universității în ansamblu și a subdiviziunilor sale, realizând activități specifice managementului în domeniu.

Activitatea financiară s-a desfășurat conform legislației în vigoare, din sursele financiare prevăzute în bugetul de stat, mijloacele acumulate pe contul extrabugetar și granturi în sumă de 258,5 mil. lei. Surse extrabugetare – 90635,6 mii lei, ponderea provenind din taxele de studii – 35,8 mil. lei. Cheltuieli – 72826,4 mii lei, inclusiv pentru servicii comunale – 11887,9 mii lei, procurarea mijloacelor fixe – 5820,8 mii lei, reparații capitale și curente – 4274,3 mii lei, investiții capitale – 522,9 mii lei, salarii – 32942,3 mii lei, alte cheltuieli – 17378,2 mii lei. Venitul din granturi internaționale pentru cercetare – 1,777 mil. lei, din sponsorizări – 38,6 mil. lei.

La capitolul orientare profesională au fost organizate cursuri, școli duminicale pentru liceeni la matematică, fizică, chimie în Chișinău, Călărași, Hâncești, Orhei, Strășeni; elaborează și transmite în licee materiale informative despre universitate; organizate Concursul „Tânărul creator”, Olimpiada Tehnică la disciplinele fundamentale.

La a. I licență au fost înmatriculați 2974 studenți, inclusiv cu finanțare de la buget: 1230 – cu frecvență la zi, 25 – frecvență redusă; în baza de

contract cu achitarea taxei de studii: 968 – frecvență la zi, 748 – frecvență redusă; la ciclul II masterat (42 programe) – 732 studenți, inclusiv 709 – buget; la ciclul III doctorat – 37 persoane, dintre care 34 – la buget.

În baza Sistemului de Management al Calității, Sistemului de Credite Transferabile au fost supuse evaluării externe, în vederea acreditării, programele de studii de licență la *Drept* (România) și *Electromecanică* (Germania); implementată platforma web Sondaj www.dmc.utm.md/sondaje.

Cadrele didactice au aplicat evaluarea curentă obligatorie introdusă în 2012 pentru perioada de elaborare a tezelor de licență și de masterat, au continuat instruirea în baza noilor planuri de învățământ (ediția 2011) pentru studiile de licență și a planurilor (modificate) pentru studiile de masterat. Colecția bibliotecii s-a completat cu 1486 titluri de carte și documente – peste 10000 ex. Au fost editate 90 lucrări didactico-metodice cu un volum total de 564 c.t. și un tiraj de 5580 ex.

Au susținut examene de licență 1555 studenți de la învățământul de zi și 477 – învățământ cu frecvență redusă; teze de masterat – 543 studenți; teze de doctor – 8; de doctor habilitat – 1; înregistrate 261 de participări ale doctoranzilor la expoziții, 44 – la conferințe naționale și 12 internaționale; publicate 234 articole științifice, depuse 3 cereri pentru obținerea brevetelor de invenție; obținute 2 burse de Excelență ale Guvernului RM și bursa nominală „Acad. S. Rădăuțanu”; 68 de doctoranzi realizează sarcini didactice la UTM. Senatul a aprobat Regulamentul privind concediul de creație pentru competitorii cu termen depășit de studii de doctorat – cadre didactice ale UTM cu teza finalizată la nivel de 70-80%. 6 competitori beneficiază de această facilitate, din care 3 au susținut deja tezele.

Departamentul FC CD a organi-

zat cursuri de formare inițială și continuă pentru 1902 specialiști din economia națională, 541 cadre didactice din instituțiile de învățământ profesional tehnic, 42 cadre didactice ale UTM cu un program de 30 credite ECTS în domeniul pedagogiei învățământului superior tehnic.

Departamentul Informatizare și Tehnologii Informaționale a dezvoltat sistemul informațional de management universitar „Decanat”; a asigurat transparența procesului de management al instruirii; a dezvoltat proceduri suplimentare în cadrul sistemului de admitere, a implementat platforma Moodle pentru instruirea online a studenților.

Activitatea de cercetare științifică a fost efectuată în cadrul a 58 proiecte, inclusiv: 25 instituționale, 5 în cadrul programelor de stat, 8 comune cu Germania, România, Ucraina, Belarus, 2 pentru tineri cercetători, 3 de transfer tehnologic, 4 contracte economice, 5 internaționale individuale. Rezultatele au fost expuse în 2 monografii, 2 manuale, 5 lucrări didactico-metodice; 39 articole în reviste cu factor de impact; 69/36 articole în culegeri și reviste internaționale/naționale; 12/93 teze la conferințe internaționale/naționale; 5 brevete de invenție, 4 decizii pozitive de invenții, 13 cereri de brevet.

Colaboratorii UTM au participat cu succes la expoziții, saloane științifice naționale și internaționale: Elveția (Geneva); România (Cluj, Iași, Bacău); Croația (Osijek); Rusia (Moscova), obținând 29 medalii de aur, 3 de argint și 17 diplome de mențiune. Au fost organizate 14 conferințe și seminare științifice naționale și internaționale; editate 4 numere ale revistei *Meridian Ingineresc*.

A crescut recunoașterea și vizibilitatea internațională a Universității. Au fost încheiate 15 acorduri noi de cooperare cu instituții de în-

vățământ superior de peste hotare. Au finalizat proiectele TEMPUS „Crearea rețelei universitare tematice în științe aplicate și economice în RM”, „Crearea ciclului III Doctorat Energii regenerabile și Tehnologii de mediu”. Continuă implementarea proiectelor TEMPUS EuniAM, QUAEM, BME-ENA, RETHINK, TecTNet, mobilitatea academică în cadrul Programelor CEEPUS și Erasmus Mundus. Filiera Anglofonă și Filierile Francofone promovează dimensiunea internațională prin participare la programele de mobilitate și diverse programe internaționale etc.

Au fost efectuate lucrări de construcție la edificiile Observatorului și Stației Terestră; lucrări de reparații și amenajare în corpurile de studii nr. 1; 2; 5; 6; 9; 10, în căminele nr. 2; 3; 4; 8; 9; 11; 12.

Au fost acordate sporuri la salarii tinerilor specialiști – 192 mii lei; pentru activitate în condiții nocive de muncă – 170 mii lei; 2 subvenții anuale tuturor angajaților universității – 4169 mii lei, ajutoare materiale – 2380 mii lei; premii pentru *Cel mai bun manual*, *Cel mai bun conducător de grupă*, *Cel mai bun cercetător științific* – 63,6 mii lei.

Senatul a aprobat bugetul-2015 în mărime de 325,1 mil.

lei la capitolul cheltuieli, 340,7 mil. lei – la veniturii, fondul de rezervă – 15,6 mil. lei.

În conformitate cu prevederile Codului Educației, se va constitui Consiliul pentru dezvoltarea strategică instituțională, care în comun cu administrația va elabora Planul de dezvoltare instituțională pentru următorii 5 ani.

Serviciul Asigurare a calității studiilor va organiza evaluarea externă a programului de masterat *Drept Patrimonial*, Programelor de licență *Geodezie, topografie și cartografie* și *Ingineria produselor textile și din piele*. Urmează să elaborăm Strategia de cercetare și actele normative aferente ale UTM; să asigurăm implicarea cadrelor, tinerilor cercetători în proiecte naționale de cercetare și transfer tehnologic, contracte economice; să stabilim noi parteneriate cu instituții de cercetare naționale și internaționale pentru promovarea proiectelor în cadrul Programului Horizon 2020.

Priorități la capitolul relații internaționale – mobilitatea academică a studenților, masteranzilor, doctoranzilor pentru o posibilă antrenare ulterioară în procesul didactic și cercetare; cunoașterea limbii engleze de către cadrele manageriale și didactice, studenți, masteranzi, ceea ce va contribui la extinderea cooperării internaționale.

Serviciul Administrativ Gospodăresc va asigura realizarea planului de reparații capitale și curente, pregătirea documentației de proiect pentru renovarea edificiilor planificate pentru 2016, optimizarea consumului de energie electrică, termică, apă, gaze naturale.

Întrupați de sărbătorirea celor 50 de ani de la fondarea instituției, nutrim sentimentul optimist că profesorii și studenții UTM vor face față provocărilor și vor atinge noi culmi în pregătirea cadrelor ingineresti.

Autogovernarea studentescă

A fost constituit Senatul Studentesc al UTM

Pe 17 martie 2015, prin convocarea primei ședințe (de constituire) a Senatului Studentesc al UTM, a fost deschisă o nouă filă în autogovernarea studentescă. Ședința a fost prezidată de dl Anatol Alexei, conf., dr., președinte al Consiliului Sindical al studenților UTM.

Proiectul Regulamentului de organizare și funcționare a Senatului Studentesc (SS) al UTM a fost prezentat de studentul Vadim Sârgăhii. După care a fost audiat raportul Comisiei de validare a membrilor SS, prezentat de studenta Emanuela Spănu. Reprezentații facultăților aleși în Senat au confirmat legitimitatea alegerilor și au aprobat constituirea Senatului în număr de 101 membri – câte 11 persoane de la fiecare facultate și, din oficiu, președintele Consiliului Sindical Studentesc al UTM și președintele organizației studențești BEST-Chișinău.

După aprobarea Regulamentului SS, care urmează să fie validat de Senatul UTM, s-a purces la alegerea președintelui SS. Au fost propuse 4 candidaturi, dintre care una s-a retras. La tribună au fost invitați toți cei trei candidați: Vadim Sârgăhii,

Emanuela Spănu, Alexandru Negru. Ei au identificat mai multe probleme, în soluționarea cărora intenționează să se implice activ: *schimbarea utilajului vechi din unele laboratoare; ameliorarea condițiilor de trai în căminele studențești; instruirea studenților din structurile de autogovernare studentescă; soluționarea triadei: activitate obștească-credite-bursă pentru studenții care practică activități de voluntariat etc.*

Prezent la ședință, acad. Ion Bostan, rectorul UTM, a menționat

că autogovernarea studentescă este o verigă foarte importantă în acordarea studiilor de calitate.

– Aceasta permite să vă încadrați în domenii conform specialității și, astfel, să aveți un viitor pe potrivă așteptărilor. Ne dorim o participare constructivă, cât mai activă a studenților în actul decizional al Senatului UTM, în monitorizarea executării deciziilor adoptate de administrația UTM, îmbunătățirea condițiilor de trai. De asemenea, ați putea să vă implicați în mana-

gementul universitar, ameliorarea conținutului programelor de studii, să acumulați experiență de activitate socială, să vă formați calități de cetățeni activi. Căci peste câțiva ani dvs. veți asigura viitorul țării, activând în calitate de manageri, funcționari, actori politici, deputați de toate nivelurile, a menționat rectorul Bostan.

În rezultatul scrutinului, prin vot deschis, cu 52 voturi pro președinte al Senatului Studentesc a fost ales Vadim Sârgăhii, a. II, FEIE. În calitate de vicepreședinte a fost aleasă Margareta Pochin, a. II, FIMET. Funcția de secretar executiv i-a revenit Tatianei Osipov, a. I, FIU.

Totodată, au fost aleși conducătorii departamentelor din cadrul SS: Andrei Rotari – Formare profesională; Olga Cristian – Relații cu publicul; Dan Roșu – Cultură, agrement, turism, sport; Florin Golovaci – Educație; Alina Brânza – Social; Marina Cemberji – Cercetare și inovare; Victoria Munteanu – Relații externe.

În conformitate cu Regulamentul, în componența Biroului SS intră 21 de persoane, inclusiv președintele, vicepreședintele și secretarul executiv ai SS, șefii de departamente, președintele CSS

al UTM, reprezentantul BEST-Chișinău și 9 președinți ai Consiliilor studențești de la facultăți. Senatul a confirmat candidaturile celor 20 de membri ai Biroului (funcția de președinte al CS FEIE este vacantă): Vadim Sârgăhii, FEIE, președinte; Margareta Pochin, FIMET, vicepreședinte; Tatiana Osipov, FIU, secretar executiv; Andrei Rotari, FCGC; Olga Cristian, FCIM; Dan Roșu, FEIE; Florin Golovaci, FIEB; Alina Brânza, FIMIT; Marina Cemberji, FTMIA; Victoria Munteanu, FIU; Anatol Alexei, președinte CSS UTM; Andrei Căpăstru, BEST-Chișinău; Irina Rebenja, FIEB; Vasile Damean, FIMIT; Simion Țurcanu, FCIM; Gheorghe Vasilev, FUA; Alexandru Negru, FIMET; Rodion Mamolea, FCGC; Valentina Budu, FIU; Emanuela Spănu, FTMIA.

Senatul studentesc și structurile constituite sunt alese pentru o perioadă de 2 ani. Toate materialele privind autogovernarea studentescă vor fi plasate pe portalul www.utm.md al UTM.

La ședință a participat și a luat cuvântul conf. univ., dr. Valentin Amariei, prorector pentru formarea continuă și relații internaționale al UTM.

DOCTORATUL

O necesitate pentru cadrele didactice universitare

Potrivit noilor acte normative în domeniu, Doctoratul – treapta III a învățământului superior, își schimbă accentul de pe obiectivul „de înaltă prestanță și prestigiu” pe „necesitate vitală pentru cariera cadrelor didactice universitare”. De exemplu, **noul Cod al Educației în Art.132, alin.1** stipulează: „pentru deținerea în învățământul superior a unei calificări de cel puțin 7 ISCED sunt necesare studii superioare de master”. Iar pentru „ocuparea unei funcții științifico-didactice în învățământul superior este necesară deținerea unei calificări de nivelul 8 ISCED – studii superioare de doctorat” (alin.3). Mai mult. În **Art.155** se stipulează: „Contractele individuale de muncă ale persoanelor care la **1 septembrie 2018** ocupă funcții științifico-didactice în instituții de învățământ superior fără îndeplinirea condiției prevăzute în **Art.132 alin.3** încetează de drept. Constatarea cazului de încetare de drept a contractului individual de muncă se face de către rectorul instituției și este adusă la cunoștință persoanei respective în termen de cel mult 5 zile lucrătoare.”

În contextul noului Cod al Educației, Senatul UTM a decis de a elabora mai multe acte interne privind activitatea Școlii Doctorale de Inginerie. În scopul stimulării finalizării și susținerii tezei de doctorat a fost aprobat un Regulament pentru competiții cu termen depășit de studii de doctorat, cadre didactice ale UTM cu teza finalizată la nivel de 70-80%. 6 competitori beneficiază de aceste condiții: 3 au avut concediu pe jumătate de an și au susținut tezele în ianuarie 2015; alții 3 – concediu de un an, având sarcina să susțină teza la mijlocul anului 2015. În a.u. 2013-2014 au fost susținute 12 teze de doctor în științe și 5 de doctor habilitat.

Astăzi la UTM 97 de profesori și conferențieri (43 doctori habilitați și 54 doctori în științe) sunt abilitați cu dreptul de a pregăti cadre prin doctorat în calitate de conducători și consultanți. În cadrul Școlii Doctorale de Inginerie își fac studiile 125 doctoranzi, 38 din ei fiind înmatriculați în toamna anului 2014.

O investiție în inteligență

Le-am solicitat profesorilor abilitați cu dreptul de a pregăti doctori în știință să ne dezvăluie care au fost primii lor pași pe traseul științei și ce le-ar recomanda absolvenților de masterat pentru a le cultiva dorința pentru studiu și cercetare. Iar tinerii doctoranzi ne-au împărtășit cum și-au ales tema și conducătorul, ce au reușit să facă pe parcursul celor 4 luni după înmatriculare și ce sugestii ar avea pentru masteranzii care aspiră la doctorat.

Dr., conf. univ. Vasile Mămăligă, decanul FIEB:

La 25 de ani, după absolvirea Tehnicului Mecanic, având o bună practică în vinificație, mi-am început studiile la Facultatea Mașini și Aparate pentru Industria Alimentară. Am avut noroc de profesori buni, între care și dr.hab. R. Fedotova, care ne-a predat Economia întreprinderilor industriale. Fiind în a. IV, d-ei mi-a propus să particip la un concurs al studenților economiști din RM, Belarus, Lituania, Letonia, Estonia. Am ocupat locul I. Aceasta m-a determinat să îndrăgesc cercetarea științifică și după absolvirea cu mențiune a facultății să urmez doctoratul. În 1983 împreună cu conducătorul meu științific dr. hab. Lodjanschi am stabilit tema tezei: „Sistemul complex de dirijare a calității producției vinicole”, iar în 1987 am susținut teza de doctor în economie. Pe parcurs mi-am descoperit și vocația de profesor. Cu diploma de dr. în economie, m-am angajat prin cumul cadru didactic la Alma Mater.

Vreau să le spun masteranzilor aflați în pragul absolvirii: disciplinele economice nu sunt rețete gata de urmat, ci mai curând un instrument pentru adoptarea unor decizii, în funcție de necesitate. Iar un manager de succes trebuie permanent să se cultive, să achiziționeze noi cunoștințe. Vă îndemn să veniți la studii doctorale, ele vă vor pregăti un viitor mai bun, peotriva așteptărilor.

Doctorandului Gh. Covalciuc i-am propus să facă o investigație a situației actuale din industria RM și să formuleze propuneri pertinente de eficientizare a domeniului în contextul integrării europene a RM.

Drd. Ghenadie Covalciuc, lector asistent, economist, SA „Introscoop”:

– Sunt cadru didactic universitar prin cumul și nu-mi imaginez cum aș putea preda cursuri universitare fără titlul științific de doctor. Doresc să mă dezvolt personal, să cunosc cât mai multe despre disciplinele pe care le predau. În octombrie 2014 am susținut admiterea în școala doctorală, secția frecvență redusă. Împreună cu conducătorul științific, dr., conf. univ. V. Mămăligă, am formulat tema de cercetare „Căile de eficientizare a industriei RM în contextul integrării europene” (studiu comparat). În 4 luni am reușit să inventariez literatura de specialitate la temă, am schițat planul tezei și am purces la studierea comparată a evoluției industriei din Letonia, Lituania, Estonia.

Dragi colegi-masteranzi, dacă aveți capacități intelectuale deosebite, nu ezitați, valorificați-le prin doctorat, țara are nevoie de cunoștințele voastre aici, acasă!

Dr. hab., prof. univ. Viorel Bostan, directorul Filierei Anglofone „Computer Science” din cadrul FCIM:

– Pentru mine, reprezentant al generației mai tinere de conducători științifici de doctorat, după absolvirea școlii medii cu medalie de aur era clar ce cale voi urma mai departe. Tatăl-inginer îmi spunea că nu poți fi inginer fără să cunoști matematica, mai ales cea aplicativă. Și pentru că matematica îmi plăcea din școală, am aplicat la Facultatea Matematică Teoretică a USM. După a.III m-am transferat la Universitatea din București, la specialitatea mult dorită de matematică aplicată și mecanică.

Încă din studenție mi-a plăcut munca de cercetător, care solicită cunoștințe profunde, spirit inovator, creativitate, inițiativă, perseverență, disciplină. Am reușit să mă pregătesc temeinic în specialitate, să învăț și limba engleză pentru un eventual doctorat în SUA.

Am fost acceptat la trei universități și am ales Universitatea din Iowa. Acum, peste 10 ani de activitate, constat cu regret că munca de profesor-cercetător, cu salarii modeste, e prea puțin motivată. Dar va veni o zi, când doctorii în știință vor fi la mare căutare. Asocierea comunității științifice din RM la programul comunitar Horizon 2020, ofertele diferitelor fonduri sunt oportunități concrete pentru o remunerare pe măsura rezultatelor cercetării și pregătirii cadrelor. Îi invit pe absolvenții de master să nu se teamă de greutate, să se mobilizeze pentru a depăși inerția din sine și să facă carte serios.

Procedați la fel ca doctorandul Vitalie Gladăș, pe care îl cunosc de pe când era student. Intuindu-i potențialul creator și intelectual, l-am îndemnat să urmeze masteratul, apoi doctoratul. Mă bucur că a ținut cont de sfatul meu și a înțeles că talentul lui de inginer are nevoie de suport științific. I-am propus și o temă conexă cu aria preocupărilor mele științifice: „Studiul dinamicii turbinei eoliene cu rotor basculant”. Acum, de aproape jumătate de an, e absorbit de cercetare. Să fie într-un ceas bun!

Drd. Vitalie Gladăș, inginer, SA „Etalon”:

– Am venit la doctorat, dorindu-mi să continui cercetările din masterat, pe care l-am finisat cu mențiune. Întrucât cercetările mele anterioare au avut tangențe cu ariile de cercetare ale dr. hab. V. Bostan, conducătorul tezei, am ales împreună o temă cu impact favorabil asupra mediului și valorificării resurselor regenerabile, legată și de activitatea mea de inginer la SA „Etalon”: „Studiul dinamicii turbinei eoliene cu rotor basculant”. În timpul ce s-a scurs după înmatriculare am studiat literatura de specialitate și finalizez prima variantă a structurii lucrării.

Celor care finisează licența sau masteratul vreau să le spun: dragi colegi, pregătiți-vă de doctorat din facultate. A face cercetări e o mare responsabilitate. Dacă suntem adevărați patrioți, prin cercetarea și intelectul nostru vom ajuta să prospere țara!

Doctorat. Admiterea-2014

Lista doctoranzilor, tematica tezelor, conducătorii științifici aprobată în ședința Senatului UTM din 27.01.2015

- Vladimir Melnic** – 122.03. Modelarea matematică și simularea computațională a comportamentului dinamic pe orbită a satelitului „Republica Moldova” (cond.: **Viorel Bostan**, dr.hab., prof.univ.);
- Mihail Luchiga** – 134.01. Sisteme nano-electronice integrate pentru diferite aplicații (cond.: **Victor Șonțea**, dr., prof.univ.);
- Anatolii Bostanica** – 135.02. Construirea și utilizarea funcțiilor Green pentru rezolvarea unor probleme de limită în termoelasticitate cvasistatică (cond.: **Victor Seremet**, dr.hab., prof.univ.);
- Mihail Cerececea** – 211.02. Materiale de construcție cu proprietăți de autostingere (cond.: **Ion Rusu**, dr.hab., prof.univ.);
- Anatolie Sili** – 211.02. Argumentarea teoretică și practică la elaborarea registrelor monumentelor de arhitectură (cond.: **Tatiana Buimistru**, dr., conf.univ.);
- Elena Bejan** – 211.02. Materiale compozite pentru consolidarea fundamentelor construcțiilor (cond.: **Ion Rusu**, dr.hab., prof.univ.);
- Alexandru Cirlan** – 211.02. Studiul proprietăților reologice ale solurilor pentru evaluarea stării de tensiune-deformație a terenurilor de fundații (cond.: **Vladimir Polcanov**, dr., conf.univ.);
- Iulia Negară** – 211.03. Studiul calității mediului interior din clădiri în contextul strategiilor naționale de eficientizare a consumului de energie și resurse energetice (cond.: **Constantin Țuleanu**, dr., conf.univ.);
- Livia Lenca** – 211.03. Sisteme de termoactivare a elementelor de envelopă pentru clădiri de locuit cu bilanț energetic anual nul (cond.: **Constantin Țuleanu**, dr., conf.univ.);
- Natalia Sharma Popovici** – 232.01. Con-

- tribuții privind corelarea bugetului și calității de servicii în rețelele informaționale de comunicații (cond.: **Pavel Nistiriuc**, dr., conf.univ.);
- Eugeniu Lazari** – 233.01. Tehnologia și proprietățile biosenzorilor pentru diferite aplicații (cond.: **Oleg Lupan**, dr.hab., conf.univ.);
- Ion Cozma** – 242.01. Sporirea eficienței conversiei fotovoltaice în sisteme cu orientare discretă (cond.: **Ion Bostan**, prof.univ., dr.hab., acad.);
- Ivan Rabei** – 242.01. Optimizarea constructiv-tehnologică a rotoarelor elicoidale cu ax vertical în vederea eficientizării conversiei energiei eoliene (cond.: **Rodion Ciupercă**, dr., conf.univ.);
- Vadim Iațhevici** – 242.01. Selectarea și evaluarea tehnologiilor pentru transfer în construcția de mașini (cond.: **Alexei Toca**, dr., conf.univ.);
- Livia Bolohan** – 253.02. Influența proceselor de schimb de căldură și masă în obținerea pomușoarelor GOJI deshidratate (cond.: **Galina Dicusar**, dr., prof.univ.);
- Diana Șonțea** – 521.03. Dezvoltarea managementului prin bugete – metodă de eficientizarea a activității întreprinderii (cond.: **Larisa Bugaian**, dr.hab., prof.univ.);
- Lucia Adascaliga** – 651.03. Grafica satirică din RM în perioada postbelică (1945-2015) (cond.: **Constantin Spînu**, dr., conf.univ.);
- Lilia Blascu** – 122.03. Modele statistice în procesarea limbajului natural (cond.: **Anatol Popescu**, dr. hab., prof.univ.);
- Ion Cotruța** – 211.01. Metodologia planificării transportului public durabil în cadrul urbelor cu populație de până la un milion de locuitori (cond.: **Victor Ceban**, dr., conf.univ.);

- Alexandr Gubceac** – 211.01. Dezvoltarea regională a sistemului logistic de transporturi internaționale ale încărcăturilor generale (cond.: **Victor Ceban**, dr., conf.univ.);
- Gheorghii Caldărari** – 211.01. Contribuții la studiul tribologic al cuplelor de frecare cu utilizarea pe vehicule privind îmbunătățirea fiabilității (cond.: **Ilie Manole**, dr., conf.univ.);
- Diana Sirețeanu** – 211.03. Condiționarea nămolurilor pentru utilizarea anterioară în agricultură (cond.: **Ungureanu Dumitru**, dr., prof.univ.);
- Eugeniu Negară** – 232.01. Sisteme de conducere orientate pe aplicații evolutive (cond.: **Victor Ababii**, dr., conf.univ.);
- Claudia Hlopanecov** – 232.01. Protocoale de securitate pentru rețele informaționale mobile (cond.: **Guțuleac Emilian**, dr.hab., prof.univ.);
- Elena Gogoi** – 533.02. Mentoratul – activitate de eficientizare a învățământului ingineresc (cond.: **Maria Vasilev**, dr., conf.univ.);
- Vitalii Gladis** – 242.01. Studiul dinamicii turbinei eoliene cu rotor basculant (cond.: **Viorel Bostan**, dr.hab., prof.univ.);
- Stanislav Lealin** – 242.01. Perfecționarea calculului cotelor tehnologice prin optimizarea toleranțelor și adaosurilor de prelucrare (cond.: **Sergiu Mazuru**, dr., conf.univ.);
- Anna Vidrasco** – 253.01. Impactul procesării tehnologice a produselor de cereale asupra valorii indicelui glicemic (cond.: **Lidia Cosciug**, dr., conf.univ.);
- Elena Lungu** – 521.03. Impactul investițiilor din domeniul infrastructurii drumurilor rurale asupra productivității agricole (cond.: **Mihai Roșcovan**, dr., conf.univ.);

- Vladimir Nani** – 521.03. Dezvoltarea cooperării ramurii constructoare de mașini prin prisma politicilor integraționiste a economiei RM (cond.: **Damian Ușanli**, dr., conf.univ.);
- Ghenadie Covalciuc** – 521.03. Căile de eficientizare a industriei RM în contextul integrării europene (cond.: **Vasile Mămăligă**, dr., conf.univ.);
- Marcela Friptu** – 521.03. Contribuția antreprenoriatului social în rezolvarea problemelor sociale ale comunității (cond.: **Svetlana Gorobievski**, dr.hab., conf.univ.);
- Angela Matcov** – 521.03. Reformarea sistemului de administrare a proprietății imobiliare pentru asigurarea creșterii economice (cond.: **Olga Buzu**, dr.hab., conf.univ.);
- Ecaterina Moruz** – 521.03. Strategii de eficientizare a gestiunii patrimoniului instituțiilor de învățământ profesional tehnic postsecundar (cond.: **Svetlana Albu**, dr.hab., conf.univ.);
- Dumitru Tărăburcă** – 521.03. Elaborarea strategiei de dezvoltare a activității de intermediere pe piața imobiliară (cond.: **Olga Buzu**, dr.hab., conf.univ.);
- Ala Carcea** – 521.03. Perfecționarea metodelor de analiză și previziune a pieței imobiliare în RM (cond.: **Olga Buzu**, dr.hab., conf.univ.);
- Veaceslav Bătrînescu** – 521.01. Căile de adaptare profesională a imigranților rurali la cerințele pieței muncii în RM (cond.: **Svetlana Gorobievski**, dr.hab., conf.univ.);
- Radu Borțoi** – 232.01. Cercetarea arhitecturii rețelei de calcul și comandă a segmentului terestrial din Centrul Tehnologii Spațiale (cond.: **Nicolae Secrieru**, dr., conf.univ.);

Semnal editorial

Viorel BOSTAN

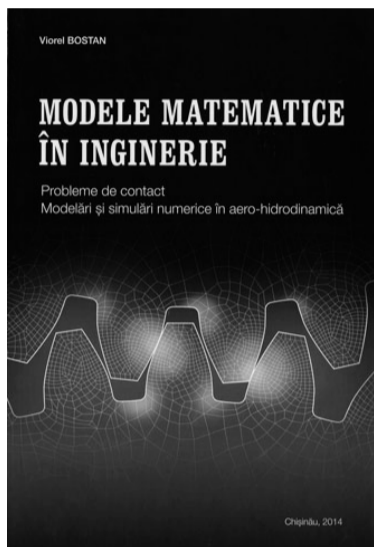
MODELE MATEMATICE ÎN INGINERIE

Probleme de contact. Modelări și simulări numerice în aero-hidrodinamică

Chișinău, 2014, format 17x24 cm, legată, 456 pag., ISBN 978-9975-80-831-6

La Chișinău a apărut o monografie științifică de mare valoare consacrată modelării matematice a proceselor de contact dintre corpuri în general deformabile. Lucrarea este rezultatul cercetărilor efectuate de autor – **Viorel Bostan** – la University of Iowa (SUA), în colaborare cu profesorul **Weimin Han**, și la Universitatea Tehnică a Moldovei, cat-

abordări: abordarea teoretică și cea experimentală. În prezent, a devenit din ce în ce mai utilizată abordarea computațională. Știința computațională constituie azi ceea ce mulți numesc „cel de-al treilea pilon al cercetării științifice”, alături de teorie și experimentele fizice, deoarece oferă posibilitatea prin care cercetătorii pot investiga probleme a căror

abordare practică este prea costisitoare sau uneori imposibilă. Firește, o asemenea lucrare este dominată de demonstrații diverse ale modelării matematice, ceea ce implică un înalt grad de abstractizare și speci-

alizare. Monografia este structurată în două părți, în funcție de domeniul ingineresc vizat.

Partea I este dedicată problemelor de contact cu aplicabilitate în calculul organelor de mașini. Astfel, sunt examinate modelele matematice care descriu procesul de contact, soluționarea lor prin metoda elementului finit și stabilirea unui cadru general pentru derivarea estimărilor a posteriori ale erorii utilizând teoria dualității. De asemenea, este prezentată analiza a posteriori a erorii soluțiilor numerice pentru problema de contact (static și cvastatic) cu frecare între un corp deformabil și o fundație rigidă.

Partea a II-a este dedicată modelării matematice, metodelor și simulărilor din cadrul dinamicii computaționale a fluidelor, a proceselor de curgere turbulentă a fluidului prin rotoare eoliene și hidraulice. Sunt prezentate rezultatele cercetărilor efectuate în complex, care au permis elaborarea soluțiilor tehnice

menite să sporească eficiența conversiei și să extindă capacitatea de funcționare a turbinelor eoliene de putere mică și a microhidrocentralelor de flux.

Toate aceste probleme sunt detaliate în zece capitole, care vizează aspecte fundamentale ale temei abordate, elementele cu caracter inovativ fiind scoase cu precădere în evidență astfel încât rezultatele de ordin teoretic să slujească nemijlocit procesului de elaborare a soluțiilor problemelor tehnice definitive pentru construcția de mașini.

Metoda adoptată de autor pentru a demonstra corectitudinea rezultatelor obținute face apel la simularea numerică și la verificarea experimentală pe modele la scara 1:1. Pentru exemplificare, menționez simulările efectuate pentru rotorul eolian cu concentrator și 3 pale cu două profiluri aerodinamice la diferite viteze ale vântului cuprinse între 4 și 12,5 m/s și diferite viteze unghiulare de rotație a rotorului, pentru roți-windrose cu 6 și 9 pale,

respectiv cu 5 și 10 pale. De asemenea, s-a simulat rotorul basculant la diferite unghiuri de basculare și vitezele vântului de 4 m/s și 12,5 m/s. Instrumentul utilizat are performanțele necesare pentru a oferi rezultate veridice, relevante: un calculator care permite utilizarea a 16 nuclee logice, cu două procesoare quad-core Intel Xeon E5620 2,4 GHz cu 24 GB memorie RAM, sistem de operare cu 64 biți. Verificarea experimentală a rezultatelor obținute prin simulare numerică s-a făcut pe modele la scara 1:1 pentru windrose, cu ajutorul unui tunel aerodinamic.

Este o lucrare de referință atât în calculul organelor de mașini și în proiectarea sistemelor de conversie a energiilor regenerabile, cât și în metodologia cercetării științifice.

prof. dr. ing. Gheorghe MANOLEA, DHC al Universității Tehnice a Moldovei, Cavaler al Ordinului Național PENTRU MERIT în activitatea de cercetare

Inovații de top ale cercetătorilor UTM

Estimând rezultatele cercetărilor științifice din ultimii ani, AȘM a selectat 100 de produse științifice cu potențial de implementare în serie într-o impulsie de dezvoltare social-economică a RM. În top au intrat și 12 inovații de performanță realizate de profesorii, doctoranzii, masteranzii și studenții UTM.

„MICROHIDROCENTRALĂ CU ROTOR HIDRODINAMIC MODULAR MODIFICAT” (cond.: **Ion Bostan**, acad., dr. hab., prof. univ.). Are o pronunțată valoare teoretică, caracterizată prin fundamentarea teoretică a profilului hidrodinamic al palei și orientare în poziții optime din punctul de vedere al conversiei față de curenții de apă. Avantaje: eficiența sporită de conversie a energiei cinetice a apei; lipsa efectului negativ asupra mediului – nu necesită construirea barajelor; asigurarea necesităților energetice, în special ale consumatorilor care nu au acces la rețeaua electrică. Asigură producerea energiei (mecanice, electrice) și poate fi integrată în sisteme tehnologice de irigare, iluminare stradală, încălzire a spațiilor în perioada rece. Un prototip industrial este instalat pe râul Prut – com. Stoienești, r. Cantemir.

„TURBINĂ EOLIANĂ CU AX ORIZONTAL” (cond.: **Ion Bostan**, acad., dr. hab., prof. univ.). Turbina eoliană cu rotor cu trei pale cu ax orizontal cu puterea de 10 kW cu orientare autonomă la vânt are o eficiență de conversie înaltă la un cost relativ redus. O

turbina-pilot este instalată în com. Cobusca, r. Anenii Noi. În urma testărilor în condiții reale va demara producerea în serie a turbinei, cu posibilități de realizare pe piața internă și cea externă.

„SISTEM HIBRID EOLIAN-SOLAR” (cond.: **Ion Bostan**, acad., dr. hab., prof. univ.). Turbina eoliană hibrid eolian-solar cu rotor cu trei pale cu ax orizontal cu puterea de 10 kW cu orientare autonomă la vânt are la bază soluții inovative originale și o eficiență de conversie înaltă. O asemenea turbina este instalată la Grădina Botanică (Institut). Producerea în serie va demara după testările tehnologice în condiții reale.

„INSTALAȚIE FOTOVOLTAICĂ CU ORIENTARE AUTOMATĂ LA SOARE” (cond.: **Ion Bostan**, acad., dr. hab., prof. univ.). Este destinată pentru producerea energiei electrice din energie fotovoltaică solară, producerea energiei termice pentru încălzirea spațiilor etc. Are o eficiență de conversie înaltă și un cost relativ redus comparativ cu produsele similare de import. Producerea în serie va demara după testările în condiții reale.

„SISTEM DE ILUMINARE A CĂMINELOR STUDENȚEȘTI ÎN BAZA DIODELOR SUPERLUMINESCENTE” (cond.: **Valerian Dorogan**, dr. hab., prof. univ.). Este un sistem ultraeconomic pentru iluminarea încăperilor. Include: modul de iluminare cu 80-90 LED-uri; redresor de tensiune; stabilizator de curent; bloc de comutare a tensiunii la modulul de iluminare; bloc de automatizare; elemente de automatizare sensibile la zgomot și fondul optic extern, module mai fiabile, mai eficiente din punct de vedere energetic, mai ieftine comparativ cu produsele similare existente. În căminele studențești ale UTM au fost instalate 120 de module de acest fel, grație cărora, pe parcursul unui an, au fost înregistrate economii de 58 mii lei. Efectul economic preconizat la nivel republican – cca 37 mil. lei.

„MAMOGRAF DIGITAL MOBIL INSTALAT PE CAROSERIA AUTOMOBILULUI IVECO DAILY 35C12” (cond.: **Valerian Dorogan**, dr. hab., prof. univ.). Este un dispozitiv portativ, înzestrat cu sistem informațional ce permite înregistrarea, prelucrarea, memorarea fotopletismogramelor pentru 65 mii de pacienți;

extragerea principalilor parametri cantitativi și calitativi; înregistrarea și analiza intervalelor cardio pe baza prelucrării semnalelor electrocardiografice și fotopletismografice. Poate fi utilizat în clinici și spitale, de medicii de familie și în alte domenii: sport, examinarea persoanelor a căror muncă profesională necesită o atenție sporită (conducători auto, operatori etc.); pentru controlul stării vaselor sangvine, inclusiv la animale. Dispozitivul poate fi produs de întreprinderile din RM.

„COMPLEX FIZIOTERAPUTIC MULTIFUNCȚIONAL” (cond.: **Victor Șontea**, dr., prof. univ.). Este confecționat pe baza circuitelor microelectronice moderne după o schemă originală. Asigură proceduri calitative de terapie. Include: capuri optice și un bloc de comandă pentru modulul de tratament cuantificat și de electrostimulare transcutanată a nervilor. Pe piața RM asemenea aparate nu există. Necesarul pentru dotarea clinicilor și a medicilor de familie depășește cifra de 1000. Producerea poate fi asigurată de întreprinderile autohtone specializate în fabricarea aparatelor electronice. În perspectivă livrarea acestor aparate medicale ar putea fi posibilă în România, Ucraina.

„DISPOZITIV COMPLEX DE ÎNREGISTRARE ȘI PRELUCRARE A SEMNALELOR AC-

TIVITĂȚII CARDIACE” (cond.: **Victor Șontea**, dr., prof. univ.). Are capacitatea de monitorizare în timp a principalilor parametri vitali ai organismului uman cu semnalarea abaterilor de la normele prestabilite. Funcționează pe baza unui calculator personal și a unui dispozitiv pentru culegerea parametrilor și semnalelor stării funcționale a corpului uman, înregistrați în electrocardiogramă, electroencefalogramă, fotopletismogramă, electrooculogramă; asigură culegerea concomitentă a semnalelor caracteristice volumului de aer abdominal și toracic, tensiunii arteriale, concentrației de oxigen în sânge, parametrilor variabilității ritmului cardiac.

„DISPOZITIV DE IRADIERE A ȚESUTURILOR VII „BIOFOTON” (cond.: **Victor Șontea**, dr., prof. univ.). Este un dispozitiv portativ, cu sistem informațional autonom. Funcționează în regim continuu, pulsatil, cu intensitate reglabilă de iradiere necoerentă, în diapazonul de unde roșii și infraroșii. Aplicarea acestuia la tratarea rănilor și arsurilor influențează pozitiv procesele de regenerare a celulelor vii, recuperare a suturilor chirurgicale, îmbunătățește starea pielii etc.

„USCĂTORIE ÎN BAZĂ DE PELETE PENTRU FRUCTE ȘI LEGUME” (cond.: **Mircea Bernic**, dr. hab., conf. univ.). Este o instalație tip tunel cu capacitatea de uscare a 1,5 t de fructe și legume. Asigură reglarea automată a temperaturii agentului termic în

limitele a 60-90°C și umiditatea aerului la ieșire de 70-80%. Drept sursă de energie servește biomasa deșeurilor (rumeguș de crengi, coji de nuci și de semințe de floarea soarelui, sămburi de prune, piersici etc.)

„GENERATOR TERMIC – CONVERTIZOR ELECTROMECANIC AL ENERGIEI MECANICE DIRECT ÎN ENERGIE TERMICĂ” (cond.: **Ion Sobor**, dr., conf. univ.). Convertiște energia mecanică direct în energie termică. Energia se degajă în oțelul feromagnetic masiv, din care este confecționată partea activă cu două funcții. Prima are rolul unei înfășurări scurtcircuitate a generatorului electric și este confecționată din fier, iar a doua funcție este de circuit magnetic. Lichidul termoconductibil circulă prin cămașa toroidală și preia căldura generată.

„POMPĂ DE CĂLDURĂ CU UTILIZAREA POTENȚIALULUI REDUS AL SOLULUI ȘI RADIAȚIEI SOLARE” (cond.: **Aurel Gușu**, dr., conf. univ.). Este racordată la un colector de sol orizontal cu lungimea de 300 m, instalat la adâncimea de 160 cm și conectat în serie la un colector solar din tuburi cu vid cu suprafața de 4 m.p., instalat pe acoperișul clădirii. Pompa are o putere termică de 5,5 kW și asigură încălzirea unei suprafețe de 110 m.p. Avantaje: sporește autonomia sistemelor de alimentare cu căldură; reduce emisiile de gaze cu efect de seră și cheltuielile pentru căldură.

ELECTROMECHANICA

la standarde europene

În 2014, după evaluarea internă a tuturor programelor de licență și masterat, desfășurată de Departamentul de Management al Calității, administrația UTM a dispus inițierea procedurilor de evaluare externă a programelor de studii în vederea acreditării acestora de către agențiile europene de asigurare a calității. Primul program de studii evaluat la nivel european a fost Electromecanica, derulat la Catedra Electromecanică și Metrologie (CEM).

În perioada 26-27 ianuarie 2015 UTM a fost vizi-

tată de o echipă de evaluare internațională a Agenției Germane de Evaluare și Acreditare a Programelor de Studii (AQAS). Timp de două zile membrii echipei, specialiști din domeniul ingineriei electrice (profesori universitari, angajatori, studenți din Germania, Lituania, România) au luat cunoștință de baza materială și didactică a CEM, s-au întâlnit cu cadrele didactice, angajatori, absolvenți, studenți, evaluând Programul de licență „Electromecanica” și activitatea CEM în baza standardelor și lini-

ilor directoare de asigurare a calității în învățământul superior elaborate de Asociația Europeană pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ENQA). Evaluatorii externi au apreciat înalt profesionalismul, dedicația cadrelor didactice și au formulat un șir de recomandări, care se vor regăsi în planurile de activitate a managementului catedrei și a celui universitar.

În acest an urmează a fi supuse evaluării externe de către AQAS și alte două programe de studii – „Geodezie, topografie și carto-

grafie” și „Ingineria produselor textile și din piele”.

O altă filieră în vederea evaluării externe și acreditării programelor de studii o constituie Programele de studii „Drept” (licență) și „Drept Patrimonial” (masterat). Primul dintre acestea a fost supus evaluării externe în 2014 de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS). Cel de-al doilea urmează să fie evaluat în 2015 de Agenția Estoniană de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (EKKA).

Conferințe internaționale

Tehnologii moderne în industria alimentară

Sub acest generic Facultățile de Tehnologie și Management în Industria Alimentară și de Inginerie Mecanică Industrială și Transporturi au organizat o conferință internațională cu participarea cercetătorilor din România, Franța, Ucraina, Bulgaria, RM. Conferința se întruște la fiecare 2 ani, actuala fiind la a II-a ediție și constituie un factor stimulator pe linia ridicării calității procesului didactic și a cercetărilor științifice în specialitățile cuprinse în planul de studii. Au fost prezentate 73 de comunicări, oglindind date noi în tehnologiile moderne ale produselor lactate, enologice, de panificație, din carne, fructe, legume, conserve, în procesele și echipamentele moderne din industria alimentară.

Ideea magistrală a vizat calitatea și inofensivitatea alimentelor, pornind de la managementul modern al unei între-

prinderi de produse alimentare: cum se respectă și se verifică calitatea în procesul de producere și cum se fixează pașii respectivi în documentația de rigoare, astfel ca orice consumator să poată avea încredere în produsul (alimentul) final. Au fost expuse cercetări în vederea descoperirii unor noi rețete și modele de alimente; substituția unor aditivi alimentari de natură chimică (conservanți, coloranți, aromatizatori) cu aditivi extrași din produse naturale (pomușoare, de preferință autohtone).

Ideii noi au fost dezvoltate și în subiectul privind antioxidanții: reducerea efectului oxidativ nedorit în timpul măruntării produselor alimentare, utilizarea gazelor inerte în timpul păstrării; despre glutenul din unele cereale, în primul rând din grâu, care provoacă alergii la unele persoane; despre producerea ali-

mentelor aglutimice (fără gluten). Utilizarea aditivilor naturali (fructe, legume) cu proprietăți benefice (antioxidante, antiradicalice etc.) în locul aditivilor chimici cu proprietăți mai puțin benefice ridică multe probleme tehnologice în industria alimentară. De exemplu, problema extracției substanțelor pe care le căutăm în plante, construcția unor mecanisme/aparate moderne pentru aceste scopuri.

S-au expus cercetări originale și în domeniile frigotehnicii, uscării fructelor, legumelor.

Conferința a stimulat serios gândirea creativ-ingenerească din industria alimentară, iar studenții și-au îmbogățit cunoștințele cu noutăți de ultima oră în domeniu, ceea ce ajută la conștientizarea mai profundă a viitoarei profesii.

Inventatorii noștri la INOVA-2014, Osijek, Croația

La Expoziția Internațională de Invenții INOVA-2014, ediția a 39-a, și Concursul pentru studenți „Plan de afaceri”, desfășurate concomitent în perioada 6-8 noiembrie 2014, în or. Osijek, Croația, inventatorii instituțiilor academice și universitare din RM, între care UTM, USM, USMF „N. Testemițanu”, Institutul de Tehnică Agricolă „MECAGRO”, Institutul de Fito-tehnie „Porumbeni”, Institutul de Cercetări „ELIRI”, au expus 35 de lucrări-invenții brevetate în diferite domenii ale științei și tehnicii.

De un succes aparte s-au bucurat colegii noștri UTM-iști.

Premiul „Pentru cea mai bună invenție creată de autori tineri” a fost acordat de Universitatea de Stat de Tehnologie „Volga” din Rusia grupului de autori de la Universitatea Tehnică a Moldovei în frunte cu dl Valerian Dorogan, dr.

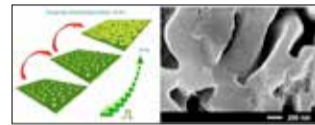

hab., prof. univ., prorector – pentru lucrările din domeniul optoelectronicii.

Totodată, **Premiul Special** al Asociației Internaționale WIIPA (World Invention Intellectual Property Association) a fost acordat dlui **Valeriu Dulgheru**, prof., dr. hab., UTM, pentru realizările inovative obținute pe parcursul întregii sale activități în domeniul transmisiilor planetare precesionale și sistemelor de conversie a energiei regenerabile.

Organizatorii – Asociația Inventatorilor din Croația, Tehno Polis Ltd., cu susținerea Asociației Internaționale – au apreciat lucrările inventatorilor moldoveni cu 28 medalii de aur, argint și bronz.

Nanotehnologii de vârf

Directorul Centrului Național de Studiu și Testare a Materialelor al UTM, prof. univ., dr. hab., acad. **Ion Tighineanu**, prim-vicepreședinte al AȘM, a obținut o nouă recunoaștere internațională a cercetărilor sale. Prestigiosul portal *Nanotechweb.org* din Londra găzduia în data de 20 februarie 2015 articolul „Hopping electrodeposition makes gold nanodot plating” („Electrodepunerea prin salturi”) despre elaborarea acad. **Ion Tighineanu**, a discipolului său dr. **Eduard Monaco**, colaborator științific superior al Centrului, și a prof. **Kornelius Nielsch** de

la Institutul de Fizică Aplicată al Universității din Hamburg, Germania.

Portalul consideră noitatea științifică privind posibilitatea depunerii pe suprafețe mari a unui singur monostrat de nanodoturi din aur drept una dintre cele mai impresionante elaborări în domeniul nanotehnologiilor de la începutul anului 2015. Cercetările au fost efectuate în cadrul unor proiecte europene. Implementarea acestor nanodoturi ar putea distruge selectiv celulele bolnave, de exemplu, cele cancerigene.

Burse CONDIVIV și CREAVITA – 2015

Pe 18 decembrie 2014 la FTMA a avut loc înmânarea solemnă a burselor „Condiviv” și „Creavita” pe anul 2015. La concursul de burse oferite de cele două companii de profil au participat studenții de la toate specialitățile FTMA.

Compania „Condiviv” a oferit burse de gr. I, II, III, IV în valoare de 1000 lei

lunar, până la finele anului de studii și 2 premii în valoare de 3000 lei și 1000 lei. Toți participanții la concursul de burse „Condiviv” au fost premiați cu câte 500 lei.

De bursa „Creavita” au beneficiat 9 studenți. Au fost oferite două burse de gr. I, II a câte 1000 lei lunar, două premii

a câte 3000 lei și premii de participare a câte 500 lei pentru toți studenții care au participat la concursul de burse „Creavita”.

Artur MACARI,
șef Catedra Tehnologia produselor alimentare

Pe 20 februarie 2015, la FTMA, în sala de degustări, a avut loc un *master class* oferit de dna Brigitte Leloup, vicepreședinte al Asociației Somelierilor din Europa. Evenimentul a fost organizat de Școala de Somelieri din RM, cu susținerea Oficiului Național al Viei și Vinului, proiectului USAID CEED II, Antenei Agenției Universitare a Francofoniei și a întrunit studenți de la filierele francofone din cinci universități.

Studenții au fost inițiați în arta și cultura servirii, degustării și aprecierii nuanțelor gustative ale vinurilor de calitate, pe care dna Leloup a împărtășit-o cu drag atât tinerilor studenți francofoni, cât și profesioniștilor moldoveni dornici să-și extindă cunoștințele în domeniu. La final, participanții au primit diplome de „Amator al vinului”.

Evenimentul se înscrie în politica de promovare a brandului național „Vinul Moldovei”, desfășurată de Oficiul Național al Viei și Vinului.

Premiile Senatului UTM pe a.u. 2013-2014

Laureat în domeniul activității didactice

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Premii
Constantin ȚULEANU, conf.univ.,dr.	ACGV, FUA	gr. I, 3000 lei
Viorel BOSTAN, dr.hab.,conf.univ.,dr.	ATI, FCIM	gr. I, 3000 lei
Svetlana ALBU, conf. univ. dr. hab.	EMI, FCGC	gr. II, 1500 lei
Alexei TOCA, conf. univ. dr.	TCM, FIMIT	gr. II, 1500 lei
Silvia GANGAN, conf. univ. dr.	TLC, FIMET	gr. III, 800 lei
Ina GUMENIUC, conf. univ. dr.	EMI, FIEB	gr. III, 800 lei
Iurie GUBER, conf. univ. dr.	Transp., FIMIT	gr. III, 800 lei
Tatiana MUNTEANU, conf. univ. dr.	TEM, FIEB	gr. III, 800 lei

Laureat în domeniul activității didactice începătoare

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Premii
Cristina POPOVICI, lect. sup. dr.	TOAP, FTMLA	gr. I, 1500 lei
Pavel NICOLAEV, lector universitar	TLC, FIMET	gr. II, 800 lei
Iulia NEGARĂ, lector superior	ACGV, FUA	gr. II, 800 lei
Vlad BOTNARI, lector universitar	TCM, FIMIT	gr. II, 800 lei
Natalia ȘESTENCO-DIACEK, lect.sup	Transp., FIMIT	gr. III, 500 lei
Irina COJUHARI, conf. univ., dr.	ATI, FCIM	gr. III, 500 lei
Alina STRATILA, conf. univ.	EMI, FIEB	gr. III, 500 lei
Natalia CHIRIAC, lector universitar	DP, FCGC	gr. III, 500 lei

Cel mai bun manual (curs universitar)

Denumirea manualului, autorii	Catedra, facultatea	Premii
INTEGRARE ECONOMICĂ ȘI ECONOMIE EUROPEANĂ Autori: Veaceslav BĂRDAN, conf. univ., dr.	TEM, FIEB	gr. I, 3000 lei
CAPTAREA, TRATAREA ȘI TRANSPORTAREA GAZELOR NATURALE COMBUSTIBILE Autor: Valentin TONU, conf. univ., dr.	ACGV, FUA	gr. II, 1500 lei
SUDAREA ELECTRICĂ Autori: Ilie BOTEZ, conf. univ., dr. Alexandru MARIN, dr. hab. Alexei BOTEZ	DIMI, FIMIT	gr. II, 1500 lei
STUDIUL ȘI INGINERIA MATERIALELOR Autori: Iurie CIOFU, conf. univ., dr. Tatiana NIȚULENCO, lect. sup. Alexei TOCA, conf. univ., dr.	BPM, FIMIT	gr. II, 1500 lei
SISTEME AUTOMATE DE COMUNICARE ȘI ALARMARE Autori: Mihail BENCHECI, conf. univ., dr. Mihail CAPRĂ, lect. sup. Galina CAPRĂ, lect. asist.	SAV, FCGC	gr. III, 500 lei
PREVENIREA INCENDIILOR ȘI EXPLOZIILOR Autori: Efim OLARU, conf. univ., dr. Alexandru RÎȘCOVOI, lect. sup. Mariana CIOBANU, lect. asist.	SAV, FCGC	gr. III, 500 lei
GHID PRIVIND EVALUAREA ECONOMICĂ A PROIECTELOR DIN DOMENIILE EFICIENTEI Autori: Valentin ARION, prof. univ., dr. hab. Viorela HLUSOV, conf. univ., dr. Cristina GHERMAN, lect. sup., dr. Olga ȘVEȚ, asist. univ., drd.	TME, FEIE	gr. III, 500 lei
ENERGETICE ȘI ENERGIIILE REGENERABILE Autori: Valentin ARION, prof. univ., dr. hab. Viorela HLUSOV, conf. univ., dr. Cristina GHERMAN, lect. sup., dr. Olga ȘVEȚ, asist. univ., drd.	IA, FCIM	gr. III, 500 lei
LIMBA FRANCEZĂ Autor: Raisa BOTNARU, conf. univ., dr.	GCG, FCGC	gr. III, 500 lei
BAZELE GEOMETRICE ALE FOTOGRAFIEI Autor: Ion BOICU, lect. sup.	GCG, FCGC	gr. III, 500 lei

Cel mai bun curs plasat pe platforma MOODLE, UTM

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Premii
Cristina GHENCEA, lect. sup.	DTP, FIU	gr. I, 3000 lei
Tatiana MUNTEANU, conf.univ.,dr.	ACGV, FUA	gr. II, 1500 lei
Ion ȘUMLEANSCHI, asist. univ.	GCG, FCGC	gr. II, 1500 lei
Viorela CAZAC, conf. univ., dr.	DTP, FIU	gr. II, 1500 lei
Sergiu DÎNTU, conf. univ. dr.	GDDTI, FIMIT	gr. III, 500 lei
Aurica CHIRSANOVA, conf.univ.,dr.	TOAP, FTMLA	gr. III, 500 lei
Lucia ADASCALIȚA, lect. univ.	DTP, FIU	gr. III, 500 lei

Laureat într-un anumit domeniu de cercetare

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Premii
Oleg LUPAN, prof. univ., dr.hab.	MIB, FCIM	gr. I, 2500 lei
Nicolae SÎRBU, conf. univ., dr.hab.	Telecom., FIMET	gr. II, 1000 lei
Tatiana MANOLE, dr.hab., prof.univ.	EMI, FCGC	gr. II, 1000 lei
Petru STOICEV, dr. hab., prof. univ.	DIMI, FIMIT	gr. II, 1000 lei
Leonid DOHOTARU, conf. univ., dr.	Matem., FIMIT	gr. III, 500 lei
Rodica SIMINIUC, dr.,lect. sup.	TOAP, FTMLA	gr. III, 500 lei
Constantin ȚULEANU, conf.univ.,dr.	ACGV, FUA	gr. III, 500 lei
Nicolae TRIFAN, conf. univ., dr.	BPM, FIMIT	gr. III, 500 lei
Ion CREȚU, asist. univ.	CMS, FCGC	gr. III, 500 lei

Laureat al anului în domeniul creativității tehnice

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Premii
Vitalie NASTAS, conf. univ., dr.	TLC, FIMET	gr. I, 1500 lei
Alexandr SEREACOV, masterand, ing.	MIB, FCIM	gr. II, 700 lei
Serghei ANDRIEVSKI, conf.univ.,dr.	CFDP, FUA	gr. II, 700 lei
Sergiu MAZURU, conf. univ., dr.	TCM, FIMIT	gr. II, 700 lei

Cel mai bun doctorand

Numele, prenumele	Catedra, facultatea	Premii
Andrei BÎNZARI, lect. univ. drd.	ACGV, FUA	gr. I, 1500 lei
Maxim CASIAN, lect. univ., drd.	TCM, FIMIT	gr. II, 800 lei
Oleg CEBAN, asist.univ.	CMS, FCGC	gr. II, 800 lei
Ionel SANDULEAC, drd.	MT, FCIM	gr. II, 800 lei
Seghei GRIȚCOV, drd, inginer	SDE, FIMET	gr. III, 500 lei

Cel mai bun îndrumător de grupă academică

Numele, prenumele, titlul didactic și științific	Catedra, facultatea	Premii
ALBU Ion, conf. univ., dr.	EMI, FCGC	gr. I, 1000 lei
VASILICA Liudmila, lect. asist.	Electroenerg., FEIE	gr. I, 1000 lei
MELNIC Radu, lect. sup.	ATI, FCIM	gr. I, 1000 lei
SUBOTIN Iurie, conf. univ., dr.	Chimie, FTMLA	gr. I, 1000 lei
BEIU Ilie, lect. univ.	Transp., FIMIT	gr. I, 1000 lei
ȚURCAN Ana, lect. sup.	Calculatoare, FCIM	gr. II, 300 lei
MIRONOV Bettin, conf. univ., dr.	MIB, FCIM	gr. II, 300 lei
PLĂMĂDEALĂ Vasile, lect. sup.	Transp., FIMIT	gr. II, 300 lei
PEREBINOS Mihail, conf.univ.,dr.	IA, FCIM	gr. III, 200 lei
CEBAN Gheorghe, lect. sup.	ATI, FCIM	gr. III, 200 lei
DUCA Ludmila, lect. sup.	ATI, FCIM	gr. III, 200 lei

Cel mai bun student în domeniul creativității

Numele, prenumele	Domeniul	Facultatea, grupa	Premii
SCRIPNIC Alina	Antreprenoriat	FCGC, gr. EI-1115	1000 lei
PORCESCU Gavril	Tehnică	FIMIT, gr. ISCR131	1000 lei
GRATI Cristiana	Design și tehn.poligraf.	FIU, gr. DTP-121	1000 lei
NUCA Iurie	Tehnică	FEIE, gr. IE-13M	500 lei
ȚIORESCU Anastasia	Design și tehn.poligraf.	FIU, gr. DVT-141M	500 lei

Cel mai bun student al anului

Numele, prenumele	Grupa acad.	Facultatea	Premii
Doina CHIRTOACĂ	gr. ISACGV-112	FUA	gr. I, câte 700 lei
Eugenia LATU	gr. TI-121	FCIM	
Iana ȚILINSKAIA	gr. FFT-121	FTMLA	
Alina RAILEAN	gr. TP-111	FTMLA	
Ana CANJA	gr. TP-111	FTMLA	
Mihail BALAN	gr. MALA-111	FIMIT	
Dorina ȘOVA	gr. ISACGV-111	FUA	gr. II, câte 500 lei
Dan IFTODI	gr. C-111	FCIM	
Maria FRUNZA	gr. ARH-121	FUA	
Vladimir CLOPOT	gr. ARH-103	FUA	
Sorina-Nicoleta GRATII	gr. ARH-091	FUA	
Alina BREGNOVA	gr. IHT-111	FIMIT	gr. III, câte 400 lei
Iana BĂNCILĂ	gr. FAF-121	FCIM	
Maria LISNIC	gr. IMIU-111	FIU	
Alexandru JALBĂ	gr.EMI-121	FEIE	
Nicolae SÎRBU	gr. FI-121	FCIM	
Vasile POSTICA	gr. MN-141M	FCIM	gr. III, câte 400 lei
Valentin ILCO	gr. TLC-112	FIMET	
Mihail LUNGU	gr. GTC-1210	FCGC	
Diana LAZĂR	gr. SCE-141	FIMET	
Elena TUMANOV	gr. C-132	FCIM	
Maria CUCEREAVÎ	gr. EI-1115	FCGC	gr. III, câte 400 lei
Irina GONȚA	gr. CIC-1107	FCGC	

Aniversări

Iurie Căpățînă

65

Colectivul Facultății Inginerie Mecanică, Industrială și Transporturi îl felicită călduros pe conf. dr. Iurie Căpățînă, prodecan, cu ocazia celei de-a 65-a aniversări, dorindu-i sănătate,

mulți ani rodnici în continuare.

S-a născut la 22 februarie 1950 în s. Arionești, r. Dondușeni. În 1967 a absolvit școala medie cu medalie de aur, în 1972 – IPC, specialitatea „Mașini și aparate în industria alimentară”. În 1974-1988 activează în Laboratorul „Metode electrice de dirijare a proceselor termice” al Institutului de Fizică Aplicată al AȘM. În 1974-1977 urmează doctorantura la același institut. În 1986 susține la Kaunas, Lituania teza de doctor în științe tehnice „Schimbul de căldură și rezistența hidraulică la mișcarea lichidelor în țevile cu perturbanți artificiali”.

În 1988 este angajat la IPC, Catedra „Geometrie descriptivă și grafică inginerască”. În 1995-1999 – șef catedră GDGI. În 1993 devine conferențiar universitar. În 2005 – prodecan pentru activitatea științifică la FIMM, iar din 2007 – prodecan pentru activitatea didactică a FIMM, FIMIT, actualmente FIMIT.

Autor a 107 articole, materiale științifico-didactice, inclusiv 7 rapoarte de cercetare științifică, 19 brevete de invenție. Premiul de Senat UTM pentru cel mai bun manual/curs universitar. Decorat cu medalia de aur „50 de ani ai UTM”.

Vasile CARTOFEANU,
decanul FIMIT, conf. univ., dr.

Tamara Popov

70

Colectivul Catedrei „Securitatea activității vitale” aduce sincere felicitări dnei Tamara Popov, conf. dr., cu ocazia frumosului jubileu, dorindu-i mulți ani sănătoși în continuare.

S-a născut la 4 ianuarie 1945. În 1963 a absolvit școala medie din satul natal Slobozia. Își continuă studiile la Facultatea de Chimie a USM. În 1968 este repartizată la AȘM, Institutul de Chimie. Din decembrie 1981, pe lângă activitatea pedagogică la Catedra „Chimie anorganică”, conduce secția metodică a IPC. În noiembrie 1984 se transferă la Catedra „Protecția muncii și a mediului ambiant”, cumulând până în 1992 funcțiile de lector superior și șef al secției metodice. Din octombrie 1986 este promovată în funcția de conferențiar la Catedra „Protecția muncii și mediului ambiant”, unde se specializează în domeniul protecției mediului ambiant, devenind un specialist de performanță, apreciat de colegi și studenți.

Autor și coautor a peste 70 de publicații, lucrări metodico-didactice și științifice, cicluri de prelegeri. Deține două brevete de invenție. Decorată cu medalia de aur „50 de ani ai UTM”.

Politici de cadru

Suplimente salariale pentru cadrele didactice tinere

În vederea atragerii absolvenților Universității Tehnice a Moldovei în activitatea didactico-științifică a UTM și stimulării tinerelor cadre didactico-științifice, în ședința din 24 februarie 2015 Senatul UTM a aprobat o hotărâre cu privire la majorarea limitei de vârstă pentru cate-

goria de angajați „tinere cadre didactice” de la 27 la 33 de ani inclusiv.

În acest sens, printr-un ordin al rectorului UTM, acad. Ion Bostan, din 1 martie 2015 a fost stabilit un supliment în mărime de 500 lei la salariul lunar al cadrelor didactice tinere (titulare)

de la toate cele 9 facultăți ale UTM.

Astfel, 127 de cadre didactice tinere cu vârsta de până la 33 de ani de la diferite facultăți/catedre ale UTM vor beneficia de un adaos salarial suplimentar în valoare de 500 de lei la salariul lunar.

„Mă cheamă acasă cei 85 de ani ai mei”

Interviu cu dl **Leonid Busuioc**, primul redactor-șef (1998-2008) al ziarului UTM „Mesager Universitar”, jurnalist emerit al RM

- **Domnule Leonid Busuioc, aveți în spate o activitate jurnalistică impresionantă, începută în presa republicană încă în 1957. Cei 58 de ani în care ați trudit pe ogorul publicisticii, preponderent pedagogice, 17 dintre care – la gazeta UTM „Mesager Universitar”, pe care de altfel ați și înființat-o în 1998, sunt dovada unei tenacități și perseverențe rar întâlnite, un exemplu de demnitate și devotament. Cum vă motivați retragerea din câmpul jurnalistic, inclusiv de la „Mesager Universitar”, tocmai acum, în prag de primăvară, când natura însăși ne predispozează spre noi începuturi?**

- Motivul stă la suprafață: îmi bat la ușă cei 85 de ani, vârstă pe care o voi rotunji în septembrie 2015. Acești ani mă cheamă... acasă. Îmi pare rău să mă despart de atmosfera distinsă de la UTM, universitate de un prestigiu aparte, care a fost și este pentru mine un etalon de profesionalism și performanță. E o despărțire pe care am tot amânat-o, or e tocmai acel nou început, pe care natura îl dictează...

Eu mi-am dat seama, la fel ca și alți intelectuali, că 1964 – anul înființării la Chișinău a Politehnicii, însemna o cotitură în dezvoltarea Basarabiei noastre – un ținut eminamen-

te agrar. Carul cu boi, căruța cu un cal sau doi, legatul la vie, săpatul și prășitul manual până te sleiau puterile – toate acele realități nu aveau cum să miște din loc economia din perioada postbelică. Altfel zis, era o economie ce se rezuma doar la întreținerea populației: să poți să mănânci, dar totuși cu socoteală. Am trăit personal acele timpuri...

Cuvântul „inginer” în Basarabia din anii '40-'60 nu prea era cunoscut, mai ales la țară. Părea ceva foarte îndepărtat, înecat în ceața vremii, poate chiar fantastic. Tocmai de aceea noțiunea de „Politehnică” la Chișinău nu suna adecvat. Însă la 1964, când se formase deja un mediu industrializat, vestea înființării la Chișinău a unei Politehnici a fost primită cu entuziasm, cu bucurie. Îmi amintesc, fiind tânăr ziarist pe atunci, am scris o informație cu titlul „Politehnica la Chișinău? Sună”. Ulterior, acea informație a fost preluată și de un ziar central de la Moscova.

Vreau să spun că pentru UTM am sentimente profunde, pentru că înțeleg ce înseamnă cuvântul „inginer” pentru economia noastră. Activând în presa republicană, am scris multe articole despre UTM, chiar de la fondarea acestei instituții, numită inițial Institutul Politehnic din Chiși-

nău. Am colaborat cu primul rector, cunoscutul academician Sergiu Rădăuțan, cu următorii rectori Vladimir Antoseac și Vasile Calmuțchi, cu actualul rector, talentatul manager, aflat la cârma acestei instituții de 22 de ani, reputatul om de știință, academicianul Ion Bostan. Iar din 1998 colaborarea mea cu UTM a devenit permanentă. De când am înființat ziarul „Mesager Universitar”, fac aici ziaristică de 17 ani.

- **Am surprins în reflecțiile dvs. un entuziasm aparte cu referire la mai toate aspectele activității UTM. Există, cred, și un mobil lăuntric anume, care alimentează de zi în zi acest entuziasm?**

- Da, exista. Filozofic vorbind, acel mobil este „noosfera”, noos însemnând rațiune, gândire. Pentru mine, UTM înseamnă tocmai această noosferă, o sferă a gândirii. Nimic nu e mai presus decât gândirea rațională, gândirea umanistă, gândirea științei. La UTM m-am aflat permanent într-o atmosferă intelectualistă, fapt ce-mi stimula propria gândire. Când scriam pentru „Mesager Universitar”, mă simțeam împuternicitul acestui mobil lăuntric al gândirii și totul se așeza mai temeinic. M-am simțit foarte bine în noosfera UTM-ului, toți cei 17 ani.

Pentru că e vorba de o instituție cu un rating înalt, permanent înalt, atât în țară, cât și în străinătate, așa menționa aici și un alt aspect, de altfel fundamental pentru o universitate – cel al cercetării științifice. O universitate este preocupată de procesul de instruire – e lucru știut, cerut de programe și planuri didactice. Dar, din păcate, nu orice universitate se gândește perpetuu la cercetarea științifică, fie a profesorilor, fie a studenților.

Grație vizionarismului de care dă dovadă ani în șir rectorul, dl Ion Bostan, precum și a elaborărilor planice schițate de către echipele conducătoare (facultăți, departamente, catedre), cercetarea științifică a devenit pârgăia succesului general al UTM. Căci nu e simplu să poți atinge asemenea cote în cercetări științifico-tehnice, precum sunt cele legate de viitorul microsatelit „Republica Moldova”, proiectat și elaborat la UTM, antrenând profesori, studenți, masteranzi, doctoranzi, tehnicieni, dar și muncitori de la uzine, firme etc. Cercetarea științifică ridică și nivelul profesional al profesorilor, altfel spus, ridică întregul conținut universitar. Anume aceste criterii entuziasmează în managementul

UTM – vizionarismul, previziunile, criteriile care scot în evidență UTM-ul atunci când se pune problema clasificării instituțiilor de învățământ superior în baza rigorilor europene moderne.

Aici am învățat și eu lecția vizionarismului. Acum 7 ani, când am transmis postul de redactor-șef, de bună seamă, am dat dovadă de vizionarism. Astăzi pot spune cu mâna pe inimă: ziarul „Mesager Universitar” a fost și este în continuare oglinda activității UTM – o oglindă demnă, veridică, mobilizatoare. Vă doresc să mențineți cadența și cred sincer că acest lucru

este pe potriva echipei pe care o las în urmă.

- **Țin să vă mulțumesc, maestre, pentru aceste aprecieri, pentru școala în ziaristică și pentru școala vieții în general, pe care am făcut-o sub bagheta dvs. pe parcursul celor 17 ani. Sper din toată inima că, prin încheierea acestui capitol al activității dvs., să nu puneți un punct definitiv în colaborarea cu UTM și cu „Mesager Universitar”. Aici ați fost și sunteți mereu binevenit. Sănătate! La Mulți Ani!**

Marina ROMANCIUC

Valerian DOROGAN

În ședința din 5 martie 2015 a Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică președintele AȘM, acad. **Gheorghe Duca** a înmănat Medalia „D. Cantemir” dr. hab., prof. univ. **Valerian Dorogan**, prorector pentru cercetare științifică al UTM, pentru rezultate marcante în activitatea de cercetare științifică, pregătirea cadrelor de înaltă calificare și cu ocazia aniversării a 60-a.

Născut la 3 ianuarie 1955 în s. Cotuienii Mari, r. Șoldănești, în 1977 a absolvit Facultatea de Electrofizică a UTM, specialitatea „Aparate

cu Semiconductori”. În 1987 susține teza de doctor în științe tehnice „Elemente solare subțiri în baza hetero-structurilor AlGaAs”, în 1999 – teza de doctor habilitat „Dispozitive cu semiconductori pentru recepția radiației optice și tehnologii de confecționare pe baza epitaxiei din faza lichidă”.

La UTM activează din 1977: inițial în Laboratorul de Micro-Optoelectronică, în 1990 – șef de laborator, din 2001 – prorector pentru cercetare științifică. Membru al Asambleei AȘM, Consiliului Directorial al Secției Științe

Exacte și Economice a AȘM, Comisiei Superioare de Atestare, Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare, membru-corespondent al Academiei Româno-Americane, membru de onoare al Forumului Inventatorilor Români.

Autor a peste 200 de lucrări științifice, 20 brevete de invenții, elaborările sale tehnico-științifice fiind menționate la diverse foruri științifice internaționale cu peste 80 medalii de aur, argint și bronz, numeroase premii speciale.

Ion TIGHINEANU

Dr. hab., prof. univ. **Ion Tighineanu** s-a născut la 22 martie 1955, în s. Sofia, r. Drochia. A absolvit Institutul de Inginerie și Fizică din Moscova și doctorantura la Institutul de Fizică „Lebedev” al AȘ a URSS. Academician (2007). Prim-vicepreședinte al AȘM. Director al **Centrului Național de Studii și Testare a Materialelor** al UTM. Fondator al Școlii științifice în domeniul nanotehnologiilor nelitografice. A atins performanțe deosebite, elaborând noi nanotehnologii, nanomateriale și nanodispozitive, apreciate de portalurile internaționale *NanotechWeb.org*, *MaterialsViews.com* și plasate pe copertele unor renumite reviste științifice internaționale.

Autor a peste 600 publicații, 300 dintre care – în reviste internaționale; 5 monografii în limba engleză, 2 dintre ele – la Editura „Springer”, Germania, 1 – la Editura „Woodhead Publishing”, Marea Britanie; 52 brevete de invenție. Savant cu renume mondial, a prezentat peste 100 de referate invitate la centre de cercetare și universități în zeci de țări, pe diver-

se continente: SUA, Canada, Germania, Franța, Marea Britanie, Italia, Elveția, Olanda, Belgia, Danemarca, Suedia, Spania, Japonia, Coreea etc. Cel mai citat savant din RM,

iecte științifice internaționale, majoritatea în calitate de coordonator, inclusiv proiecte

cu indicele personal Hirsch de 30. Decorat cu medalia de aur „Inventator remarcabil” a OMPI (2011), Ordinul Regatului Belgiei „Merite de l'invention”, 17 medalii de aur și argint la expoziții internaționale de inventică. Laureat al Premiului Național în domeniul științei și tehnicii (2004), Laureat al Premiului internațional al AȘ din Ucraina, Belarus, RM (2014), Savantul Anului în domeniul științelor reale (2005), bursier „Alexander von Humboldt” (Germania, 1995). A realizat 15 pro-

Cu prilejul consemnării a 60 de ani din ziua nașterii și peste 40 de ani de carieră științifică, didactică și managerială îi urăm distinsului savant Ion Tighineanu sănătate, mulți ani fericiți și noi realizări în continuare. Vivat! Floreat! Crescat!

Universitatea Tehnică a Moldovei organizează pentru elevii claselor absolvente din licee, colegii, școli profesionale **Olimpiada Tehnică Națională – 2015** concomitent cu **Ziua Ușilor Deschise după următorul orar:**

16 aprilie 2015

ora 9.30-11.45 – Ziua Ușilor Deschise;
ora 11.15-13.30 – Olimpiada de matematică;
ora 11.15-13.30 – Olimpiada de fizică;
ora 11.15-13.30 – Olimpiada de informatică;
ora 11.15-13.30 – Olimpiada de chimie.

Adresa: **Chișinău, str. Studenților, 9/7, blocul 3, UTM (sectorul Râșcani).**
Deplasare cu troleibuzule 10, 14 sau microbuzule 112, 119, 126, 127, 162, 186.

În aceeași zi, pe 16 aprilie 2015

ora 11.15 – 13.30 va avea loc și Olimpiada de desen artistic.
Adresa: **Chișinău, bd. Dacia, 39, blocul 9, UTM (sect. Botanica).**

Doritorii de a participa la Olimpiada de desen vor fi asigurați cu transport pentru deplasarea de la blocul 3 la blocul 9.
Participanții la Olimpiadă se prezintă cu buletinul de identitate.

Învingătorii Olimpiadei

vor beneficia de facilități la înmatriculare la UTM (conform prevederilor Regulamentului de admitere).

UTM VĂ AȘTEAPTĂ!

Comisia de Admitere:

Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 168, bir.111, tel. 022 23-51-85.
Site-urile UTM: www.utm.md sau www.cariera.utm.md

Cursuri pregătitoare pentru BAC

UTM organizează pentru elevii claselor absolvente din licee și colegii **Cursuri pregătitoare gratuite la Matematică, Fizică, Chimie, Desen artistic** (recapitulări, generalizări, pregătire pentru examenele de BAC).

Cursurile au loc în zilele de sâmbătă, începând cu **28 martie**, până pe **25 mai 2015**, între orele **10.00-12.00**, la următoarele adrese:

Matematică – Chișinău, bd. Dacia, 39, blocul 9 al UTM, aula 9-212;

Fizică – Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 168, blocul 1 al UTM, aula 1-214;

Chimie – Chișinău, str. 31 August 1989, 78, blocul 2 al UTM, aula 2-327;

Desen artistic – Chișinău, bd. Dacia, 39, blocul 9 al UTM, aula 9-132.

Informații suplimentare la tel. **Comisiei de Admitere a UTM (022) 235185.**

UTM organizează în cadrul Zilelor Ușilor Deschise (8-9 mai 2015)**tradiționala Expoziție a lucrărilor studențești****„Creația deschide Universul”**

care va include lucrări în domeniile **design interior, industrial, vestimentar, poligrafic, arhitectură, energetică, radioelectronică și telecomunicații, construcția de mașini, construcții civile, mecanică, transporturi etc.**

La Expoziție veți putea obține informații detaliate despre facultăți, specialități, procesul de studii la UTM.

Deschiderea oficială a Expoziției va avea loc vineri, 8 mai 2015, ora 10.00, campusul Râșcani al UTM (deplasare cu troleibuzule 10, 14 sau microbuzule 112, 119, 126, 127, 162).

Expoziția va funcționa până la 31 mai 2015.

Sunt invitați elevii claselor absolvente, claselor superioare, profesorii, părinții.

Informații suplimentare pe site-ul www.utm.md sau la tel. 022-92-92-28, 022-92-92-15

UTM anunță CONCURSUL „Tânărul creator” pentru elevii liceelor și colegiilor

Depunerea lucrărilor:

1 martie – 30 aprilie 2015

REGULAMENTUL

privind decernarea Premiului „Tânărul creator” de către Senatul UTM în domeniile „Creativitatea tehnică” și „Creativitatea artistică: arhitectură, design, desen artistic, pictură, sculptură”

1.1. Premiul se acordă pentru rezultatele meritorii obținute în domeniile „Creativitatea tehnică” și „Creativitatea artistică” pe parcursul unui an școlar;

1.2. Participanții la Concurs pot fi elevii ai claselor superioare (de regulă), individual sau în echipă, reprezentată printr-un delegat împuternicit;

1.3. Colegiul, liceul vor scrie o scrisoare de recomandare competitorului (competitorilor) pentru premiul solicitat;

1.4. Participanții la concurs vor prezenta în perioada 01.03.2015 – 30.04.2015 la Comisia de Admitere a UTM: o fotografie 3x4 cm a competitorului, scrisoarea de recomandare semnată de directorul instituției, lucrările în domeniile nominalizate (aparate, mecanisme, machete, scheme etc.) și descrierea acestora.

Adresa: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 168, blocul nr. 1, bir. 111, tel. 022-23-51-85.

Ziua Memoriei la UTM

Cu ocazia comemorării a 23 de ani de la izbucnirea conflictului de pe Nistru din 1992, la inițiativa generalului de brigadă în rezervă Nicolae Petrică, la UTM s-au întrunit toți participanții la acțiunile militare din Afganistan și pentru apărarea integrității teritoriale a Republicii Moldova, care activează în această instituție

de învățământ, pentru a cinsti printr-un minut de reculegere memoria combatanților, care și-au pierdut viața pe câmpul de luptă pentru neam și țară.

Prezent la solemnitate, academicianul Ion Bostan, rectorul UTM, a ținut să le mulțumească veteranilor pentru sacrificiul adus pe altarul Patriei, pentru muncă cotidiană

meritorie în cadrul universității, le-a urat ani mulți, bunăstare și sănătate. Apoi fiecărui participant i-a înmănat câte un premiu bănesc.

Evenimentul dedicat Zilei Memoriei s-a încheiat cu o masă de pomenire.

În fotografie: veteranii participanți la solemnitate.

Gheorghe Cebanu – noul șef al Departamentului orientare profesională și formare a contingentului de studenți al UTM

În ședința din 16 martie 2015 a Consiliului de Administrație al UTM acad. **Ion Bostan**, rectorul UTM, l-a prezentat pe dl **Gheorghe Cebanu**, conferențiar la Catedra „Automatică și Tehnologii Informaționale”, anterior - prodecan al Facultății Calculatoare, Informatică și Microelectronică, desemnat recent în funcția de șef al Departamentului orientare profesională și formare a contingentului de studenți al UTM.

În continuare, dl **Gheorghe Cebanu** a prezentat o informație despre activitățile preconizate privind informarea liceenilor, elevilor din colegii și școli profesional-tehnice asupra perspectivelor de admitere la studii la UTM. Planul de acțiuni prevede, între altele, consultații gratuite acordate de către profesorii UTM absolvenților de liceu la matematică, fizică, chimie și desen în fiecare sâmbătă

din lunile martie-mai – recapitulări, generalizări, pregătire pentru examenele de Bacalaureat.

Grupe din profesori și studenți din anul terminal vor merge în liceele din republică și vor promova facultățile și specialitățile UTM. Deplasări similare sunt prevăzute și în UTA Gagauz-Yeri, în raioanele din stânga Nistrului pentru a informa despre posibilitățile de admitere la UTM și vorbitorii de limba rusă-cetățeni ai RM.

În perioada vacanței de Paști membrii activului studențesc sindical vor fi delegați în liceele pe care le-au absolvit, unde vor duce mesaje clare despre studiile la UTM; perspectivele absolvenților de angajare în căm-

pul muncii, oportunitățile studiilor de masterat și doctorat.

În mod tradițional, începând cu luna aprilie, la facultăți vor fi organizate Zilele Ușilor Deschise, concursuri, expoziții, olimpiade la disciplinele fundamentale – matematică, fizică, chimie, informatică, desen.

ANUNȚ!

În scopul promovării unui mod de viață sănătos și evidențierea unor noi forțe tinere, care iubesc sportul, pe 10 martie 2015 au demarat competițiile sportive ale colaboratorilor UTM. Sunt invitați toți colaboratorii care doresc să reprezinte echipa facultății/subdiviziunii universitare! Finala va avea loc în luna mai, de Zilele Sportului în RM.

PROGRAMUL Jocurilor Sportive „Sănătate-2015” ale colaboratorilor UTM

Nr d.o	Proba de sport	Termenele de desfășurare	Ora	Locul desfășurării
1	TENIS de masă	10 martie – 11 martie	17.00	Centrul de agrement și sport, camp. Râșcani
2	VOLEI	23 martie – 27 martie	17.00	Centrul de agrement și sport, camp. Râșcani
3	JOC DE DAME	30 martie – 31 martie	17.00	ANEXA căm.13
4	ȘAH	01 aprilie – 02 aprilie	17.00	ANEXA căm.13
5	BADMINTON	02 aprilie – 04 aprilie	17.00	Centrul de agrement și sport, camp. Râșcani
6	BASCHE	22 aprilie – 24 aprilie	17.00	Centrul de agrement și sport, camp. Râșcani
7	MINI-FOTBAL	11 mai – 15 mai	17.00	Centrul de agrement și sport, camp. Râșcani

Comitetul sindical, Catedra Educație fizică, UTM

Corect/greșit

„Servici” sau „serviciu”? Indiferent dacă ne referim la locul de muncă, la acțiunea de a servi, la o obligație, la o regulă din sport privind punerea în joc a unei mingi, la o acțiune prestată în interesul cuiva, forma corectă este întotdeauna serviciu, niciodată servicii!

„Din cauza” sau „datorită”? Întotdeauna vom folosi „din cauza” numai în contexte negative, în timp ce „datorită” se va folosi atunci când ne referim la un eveniment fericit, benefic.

EDITOR – Universitatea Tehnică a Moldovei

ECHIPA REDACȚIEI:

Marina Romanciuc (redactor-șef) – 079755352,

Ion Vârțanu (corespondent) – 079476956

Dorian Saranciuc (fotograf) – 079412277,

Oleg Tataru (design) – 079405973.

Tipar: Întreprinderea de Stat „Combinatul Poligrafic din Chișinău” Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998.

Tiraj: 2000

Comanda: 50427

E-mail: romanciuc.marina@gmail.com